

paa noget Omraade ind i vedkommende Brugers Rettigheder og Dispositionsfrihed. Derfor tror jeg, at Udtrykket „Eje“ er rigtigt, idet man med Ordet „Fæste“ i danske Landboforhold gennem Tiderne har forbundet en anden Forestilling end denne uindskrænkede Brugsret.

Jeg er heller ikke enig med det ærede Medlem fra Vinderup i, at den her foreslaaede Brugsform vil medføre Stigning af Jordpriserne. Jeg mener, at det modsatte vil være Tilfældet. Det er meget sandsynligt, at de Brug, der oprettes i Henhold til denne Lov, vil faa den Skøbne, at Jorden bliver bedre udnyttet — jeg haaber det —, og det vil atter give til Resultat, at den næste Ejer kommer til at give mere for at blive Bruger af Bedriften, end den første gav, men dette vil i det væsentlige være begrundet i, at Jorden er kommet i bedre Kultur og Ejendommen i bedre Drift ved Mandens personlige Arbejde, og for denne sin Indsats maa han med Rette kunne forlange et Vederlag, naar han afstaar Bruget til en anden. Men den periodiske Vurdering af Jorden vil modvirke den almindelige Spekulation i Jordprisstigning, som er den største Ulempe for Landboforholdene herhjemme i Øjeblikket.

Men medens man hidtil har fremmet Oprettelsen af Brug derved, at man har støttet Udstykningsforeningerne og givet Laan til Indkøb af Jord paa det frie Marked og paa denne skabt et købedygtigt Publikum, hvorved Efterspørgselen efter Jorden er øget og en Prisstigning fremkommet paa denne Vare, vil Forholdet efter det foreliggende Lovforslag blive et noget andet. Ved at anvende de Arealer, som hører til Præstegaarde, Domæner o. s. v., til Udstykning og saaledes lede Udviklingen ind paa Erhvervelse af disse Arealer vil man formindske den Efterspørgsel efter Jord, som netop er den væsentligste Betingelse for Prisstigning. Jeg anser det for sikkert, at en Lov som den foreliggende ikke vil bevirke Prisstigning paa Jorden, men vil virke i modsat Retning, hvis man overhovedet kan tale om mærkbare Virkninger i saa Henseende af en Lov, der er saa begrænset i sit Omfang som den foreliggende.

At man ved den foreslaaede Anvendelse af Præstegaardsjorderne skulde forringe Kirkens Formue, kan jeg ikke erkende. Hvis man ser den Indberetning, som det kirkelige Udvalg har faaet fra Præsteembederne om de Indtægter, de har af Præstegaardsjorden, vil man forbavses

over den overordentlig ringe Indtægt, denne Jord giver sine Indehavere, og efter de Erfaringer, jeg har som Medlem af Landbokommissionen, kan jeg sige, at Præsterne i Almindelighed har overordentlig ringe Indtægt af Jorderne. Jeg tror derfor, at hvis Staten eller Præstelønningsfonden — i dette Forhold mener jeg, det er ligegyldigt, hvilket man nævner, for Staten er i Stand til at give Præstelønningsfonden Erstatning i samme Omfang, som det Aktiv, Jorden nu en Gang er, giver Indtægt til Statskassen — udstykkede Præstegaardsjorden mod fuldt Vederlag for den Værdi, den til enhver Tid har, vilde dette give en Formueforøgelse, og det ærede Medlem har kun Ret i sin Betragtning i den Forbindelse, at Præstegaardsbygningerne maaske ret ofte vil blive forringet. At der i saa Henseende ved stærk Udstykning af Præstegaardsjorderne vil gaa Værdier tabt, kan neppe undgaas, men i Almindelighed vil Have og Stuehus kunne bruges og Resten sælges til Nedbrydning. Jeg tror, den forøgede Udnyttelse af Præstegaardsjorderne og den fulde Indtægt for Staten af Jordens Værdi fuldt vil opveje det Tab, der med en Forandring af Forholdene i den nævnte Retning vil fremkomme. Jeg kan ikke rigtig huske de Tal, som findes i de Indberetninger, jeg har omtalt, men een Ting ved jeg i alt Fald, at den Indtægt, der faldt pr. Tønde Land Præstegaardsjord, var saa ringe, at jeg er vis paa, at en Husmand vilde være inderlig glad ved at kunne nøjes med en dobbelt saa stor Afgift pr. Tønde Land i Forhold til Jordens Beskaffenhed.

Overfor det ærede Medlem for Ribe-Kredsen (Brorsen) skal jeg kun gøre et Par korte Bemærkninger. Jeg tillægger de periodiske Vurderinger af Arealerne overordentlig stor Betydning, ikke mindst fordi det for mig er et principielt Spørgsmaal, men fordi jeg tror, at selv om man strakte sig saa vidt, som det ærede Medlem har antydnet, at man vilde modvirke Prisstigningernes Indkassering af Brugeren ved at vurdere ved Ejerskifte, er det for lidt. Jeg tror ogsaa, at man derved forflygtiger det Princip for stærkt, at man til enhver Tid skal svare den Afgift, som er betinget af de Konjunkturer, hvorunder man lever. Det ærede Medlem for Vinderup-Kredsen (Moltesen) nævnede noget om Kapitelstaksternes Oprindelse og det Udtryk, de var for en Tankegang, som var rigtig, nemlig en Konjunkturafgift af Jorden. Jeg kan ikke se rettere, end at de periodiske Vurderinger er en Moderni-